

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Horosii notranate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
retrimit.
Inserate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
SIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
H. Angenfeld & Emeric Les-
ser, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelik,
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opolod (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserațiilor: o serie
persond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și învo-
iului. — RECLAME pe pagina
la o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
13 cor., pe trei luni 6 cor.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, Piața mare
nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dnasul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 13 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserațiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 66

Brașov, Sâmbătă 22 Martie 4 Aprilie

1908.

Prima votare asupra revizuirii.

După cum ne spun știrile cele mai nouă, ce le primim despre deursul ședinței de ieri a camerei ungare, majoritatea a reușit să voteze capitoul întâiu al propunerii de revizuire. Opozițiunea afirmă, și de sigur cu drept, că președintele s'a fofosit de apucături contrare regulamentului. Egal. Succesul le îndreptăază și le face bune toate.

Obstrucția tehnică, paralelă a disidenților și a naționaliștilor, pare că în momentul deciziv al votării n'a mai reagit așa ca mai înainte. Aceasta se poate zice mai vartos despre disidenți, cari au voit să salveze numai onoarea drapelului lor, ferindu-se chiar și în momentul extrem al votării de a lăsa să se creadă, că ei ar face cumva cauză comună cu membrii clubului naționalist.

Când s'a început votarea, pentru ea să fie nominală, trebuia s'o ceară cel puțin 20 de deputați. Dar nici disidenții din stânga 48 istă, nici naționaliștii n'au putut să adune, fiecare din sânul său, 20 de subscrieri pentru scopul acesta. La oaltă ar fi avut și 30, dar Doamne ferește ca disidenții unguri să voiască a scrie pe o hârtie împreună cu naționaliștii. Deci urmarea a fost, că s'a votat prin seclare.

Majoritatea s'a folosit și de apucătura, care ia succes, ca să propună să se voteze deodată toate amandamentele, ce s'au făcut din sânul ei la propunerea de revizuire a lui Emil Nagy. Această tactică a propus-o deputatul Eitner. La votare s'a cerut numai să se ridice cei ce sunt pentru propunerea lui Eitner, cu a căreia primire au căzut toate contra-propunerile opoziției paralele.

Naționaliștii au purtat o luptă mai hotărâtă, fiindcă au fost mai sinceri în ceea ce apărău, dar aveau convingerea, că luptă numai ca să salveze onoarea clubului. Au luat parte la discuție deputații Maniu, Damian, Lucaciu, Vlad, Pop, Hodza și Ivanka.

Lucaciu a făcut o propunere de amânare, care a fost respinsă de majoritate. Disidenții nici n'au fost toți pe teren și se vede, că intențiunea li-a fost numai să marcheze rezistența lor. Iar încât pentru poziția lor delicată alături cu naționaliștii au tălmăcit'o destul de elocvent Farkashazy exclamând: „E rușine ca libertatea cuvântului în parlamentul Ungariei să o apere Românii alături cu noi“.

Încolo nu s'a mai întâmplat nimic deosebit în ședința de ieri afară de scena produsă printr'o erupțiune pătimașă a „nobilei“ vice-președinte Rakovsky. A afirmat adevărat Rakovsky, că deputații naționaliști prezenta lucrurile în lumină falsă, când combat procederea președinților și că vor să submineze vaza acestora. Maniu a protestat contra acestor cuvinte. Atunci V. Lucaciu l'a întrerupt strigând: „e o calomnie ce a zis Rakovsky“. Eară Rakovsky răstindu-se spre Lucaciu îi zice: Am să te palmuiesc! (Mare și îndelungat șgomot s'a produs în urma aceasta).

A mai fost un moment caracteristic, când deputatul Ivanka, fiind vorba de respectul, ce se dă președinților parlamentului englez, a exclamat: „Da! fiindcă ei și merită sinstea și respectul de care se bucură“. La aceste cuvinte, primite cu șgomot, Rakovszky a izbucnit iarăși infuriat, că deputații naționaliști submină vaza președinților. Ivanka i-a replicat spuindu-i, că vaza aceasta o submină, cei ce, ca Rakovszky, nu știu decât să amenințe cu palma.

Vedem că deputații naționaliști știu să mănuiască azi și obstrucția mai bine încă ca disidenții koșutiști. Ei au dus lupta contra revizuirii destul de frumos până acum și s'au făcut apărătorii libertății cuvântului și ai parlamentarismului.

Dacă însă câștigul moral, ce rezultă de aici, poate să covârșască paguba morală, ce o pricinuește continuarea umilire, căreia sunt supuși — este o altă întrebare.

La jubileul „Gazetei“.

Cojocna, 18 (31) Martie. — Din incidentul dorit al serbării Jubileului de 70 ani a ivirei „Gazetei“ noastre pe orizontul întunecat de atunci, primește și dela mine ca dela vechiul și neîntreruptul abonent și dela Clerul meu tractual sincerile noastre felicitări la anul jubilar.

Dela sf Altare nu vom înceta a ne ruga lui Dumnezeu pentru îndelunga viață și sănătate a d. Director și a colaboratorilor săi, ca să ajungă întru fericire și anul centenar.

„Gazeta“ să înflorească și să fie farul luminător al națiunii noastre ca și până acuma!

Ioan Hâtieganu,
Protopop gr. cat.

Vestem, 18 (31) Martie. — Apariția „Gazetei“ cotidiene, am salutat'o cu motto: *Omnia si perdas, famam servare memento, hanc si perdidit, postea nullus eris, omnia si perdas, te solum perdere noli.* — Ovidiu.

La jubileul de 7 decenii mai adaug: „si recte vivas, non cures verba malorum“. — Cato.

Înainte cu Dumnezeu!

Ioan Papiu,
paroch, vechiu cetitoriu.

Blajul-de-sus, 17 (30) Martie. — Doresc ca „Gazeta Transilvaniei“ să ajungă a serba încă alte multe, multe jubilee, spre binele și prosperarea neamului.

George Șolca,
teolog abs., invăț.

Sebeșul-de-jos, Ianuarie a. c. — Rog pe bunul Dumnezeu să vă dăruiască puteri îndoite și tărie sufletească spre a putea lucra și mai departe cu aceeași dragoste ca și până acuma pentru apărarea și înaintarea în cultură a întreg neamului românesc. Trăiască „Gazeta Transilvaniei!“

Toma Doicanu,
par. gr. or.

Chiciud, (Câmpia Ardealului) Ianuarie a. c. — Vă doresc, ca sub conducerea d-lui Dr. A. Mureșianu, s'ajungă mama „Gazeta“ jubileul de o sută de ani.

Valer Russu,
preot gr. cat.

Mayrodin (România), 15 (28) Martie. — Mă asociez din suflet la serbarea aniversării a șaptezecua a acestui Jurnal. Venerez memoria întemietitorilor ca: G. Barițiu, Iacob Mureșianu, Andreiu Mureșianu și colaboratorilor, care au lucrat la acest jurnal, luminând cu ideile și scrierile lor atâtea generații de Români... Venerez memoria Marelui Bard Național, Andreiu Mureșianu. Doresc din inimă viață lungă d-lui Doctor Aurel Mureșianu și actualilor colaboratori spre a lupta înainte pentru sfânta cauză a Românilor.

G. I. Blegeanu,
comptabil.

Reformele în Macedonia. Din Viena se anunță, că răspunsul Austro-Ungariei la propunerea lui Grey a fost trimis la Londra. Agenția „Reuter“ anunțase că Anglia nu a primit încă de la vre-o putere un răspuns la propunerea sa asupra reformelor în Macedonia. Austro-Ungaria și Rusia sunt acele puteri, cari trebuie să răspundă mai întâiu la propunerea Angliei, ele fiind mai interesate în cauză. După ce se va cunoaște răspunsul lor, se vor pronunța și celelalte puteri. Din răspunsul Austro-Ungariei nu se cunoaște încă nimic, dar este cu siguranță nefavorabil proiectului lui Grey. Guvernul englez, precum se vede din comunicatul Agenției „Reuter“, a declarat oficial, că el nu se alipește necondiționat de proiectul său, ceea ce înseamnă că Anglia lasă porți deschise și pentru propunerile altor puteri, propuneri cari sunt în concordanță cu proiectul lui Grey. Din această cauză se speră, că puterile europene vor ajunge la un acord deplin în chestiunea reformelor în Macedonia.

Secțiunile Camerei române au admis ieri proiectul de lege asupra trusturilor, depus de d-l ministru de justiție Toma Stelian.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Demagogie criminală.

De Aurel C. Popovici.

Ori cum am judeca relațiile internaționale în cari trăiește neamul românesc, sunt o seamă de destiuni cari ne privesc deopotrivă pe toți Românii. Intre acestea în prima linie e cultura noastră națională. Dar cultura unei națiuni nu e o abstracție metafizică. Ea este un rezultat, dar este și o cauză a politicii și viceversa. Nu ne pot fi deci indiferente îndrumări politice, cari pot compromite cultura noastră, cari pot primejdiuî întreg viitorul neamului nostru. De fapt însă ne găsim azi cu toții în fața unor începuturi de ispite politice, cari pot avea consecințe grave pentru Româniea întreagă. Vorbă mare. Știu. Dar nu de azi sau de ieri, imi dau seamă de gravitatea situațiunii noastre. Și nu într'un articol de revistă se poate spune tot ce trebuie spus. Dar un nou *symptom* mă constrânge să vorbesc acum. Mai ales că el s'a ivit în Ardeal, și ne arată că contagiunea ideologică-demagogică începe a face victime și acolo. Și acolo, izbucnirea proximalului demagogic ar fi un dezastru. Nu numai pentru noi, cei de peste munți,

ci pentru întreaga familie românească. *E vorba de încercări deocamdată teoretice de a despărți țărănimea românească de clasa ei conducătoare de acolo, de a înlocui lupta dintre Români și Unguri cu o luptă înverșunată dintre Români și Români. Cu o luptă fatalmente sălbatecă și neîmpăcată. Cu o luptă pe viață și pe moarte între fiii aceluiaș popor.* Firește, e vorba mai ales de un articol al unei reviste din Ardeal, de o apariție cam izolată. Și nu mă mir dacă se găsec și oameni cari cred că nu trebuie să facem caz din el, că autorul „nu merită“ o discuțiune serioasă, că nimeni nu se ia după asemenea „exerciții de stil“. Apoi nu! Sistemul lui „lasă“ al tăcerii distins, al „ignorării“ e sistemul omului care nu știe prețui libertatea cuvântului, care nu știe că această libertate implică și datorii, îndeosebi datorica de a releva ideile greșite. Neapărat, autocratia o fi putând să tacă, pentru că ea nu se dă în lături a reprima cu forța agitații ce i-se par periculoase. Dar cei ce sunt pentru libertatea discuțiunii, comit o neiertată greșală dacă stau imposibili și răspund cu un suveran dispreț, când adversarii ideilor lor le atacă, le slăbesc, le surpă.

Oameni pricepuți și înțelepți în Apusul Europei consideră agitațiile socialiste

și anarhiste, cu drept cuvânt, ca semne de disoluție a societății europene. Dar s'ar fi desvoltat oare acolo lucrurile așa de parte, dacă susținătorii ordinii sociale nu ar fi stat cu mâinile în sân? Dacă din timp și-ar fi îndeplinit datorica cetățenească de a înfrânge cu argumentele experiențelor istorice și politice irecuzabile faimoasele construcții utopice ale celor cu idei de geometrie în chestiuni sociale și în iadul patimelor omenestii? Adevărul e că publicistica „burgheză“, la început ca și astăzi, s'a mărginit la o politică electorală, la o echilibristică parlamentară, la articole și informații pe gustul mulțimii, și a ocolit, precum ocolește și astăzi, orice luptă sistematică de idei, de argumente, de convingeri. Dar chiar în România, cari ziare și cari reviste au dus o asemenea luptă în contra nenumăratelor organe de publicitate, din trecut și din prezent, cari au agitat și agită sistematic mințile, hrânindu-le de zeci de ani cu așa numitele „idei înainte?“ Cine știe măcar de propaganda anarhistă din România? De d-l Moșoiu? De „Revista idealistă“ care apare de vre-o 15 ani? Și de multe altele? Nu-i de ajuns că oamenii cu putere de judecată și în curent cu științele politice sunt convingși, că ideile acestea sunt ineptii și în acelaș timp primejdii mari pentru exis-

tența națiunilor. Asemenea idei trebuie să combatute, nu disprețuite.

În ziua de azi când toate aberațiile se pot tipări și răspândi, când libertatea presei a ajuns a fi sinonimă cu licența și democrația cu demagogia, când cel din urmă analfabet și șarlatan politic își poate permite luxul de a seduce masele, spirite plâpânde și vanități omenestii ușor ajuns sub robia sofismelor sclipitoare, de adevărurilor „integrale“, a licințelor de bălău. desastroase pentru orice popor, pentru orice cultură.

Ungurii lucrează cu deplină desfășurare de forțe la îngenuncheara noastră; domni Thorotzkay. Okolicșanyi și alții insultă în delegațiunea lor România, zele de-arândul; Rusia dispune joncțiunea căilor ferate române cu porturi adriatice punând chestia împărțirii „sferelor de putere“ în Orient, iar noi? Noi stăm și ne uităm cum tineri înjobenați, în ghețe de lac și ciorapi de mătasă răcolesc vulcanul patimelor țărânești în contra clasei „domnilor de români în Transilvania și a întregii pături conducătoare din România, cari azi sunt cu toții „boerici“, „albăstrimeci“, „pui de năpărcă“. O luptă fratricidă abia potolită în România, dar numai cu retorica de loc a lui Krupp, în loc de a deștepta un ob-

Banca Națională a României.
Situațiune sumară.

1907		1908	
17 Martie.		8 Martie.	15 Martie.
A c t i v :			
115.020,407	181425407 Reser. metal. aur 93352909	132.146,918	131.887,908
1.419,750	33595000 " Trate aur 38535000	1.769,578	1.794,550
79.747,380	Argint și diverse monede	73.059,857	65.532,366
29.985,594	Portofoliu Român și străin.	24.488,487	24.424,219
11.999,924	*Impr. contra efec. publice 7626000	11.999,924	11.999,924
15.931,524	" " " în cont-curent 16797419	15.638,508	15.638,508
3.270,120	Fonduri publice	3.243,121	3.243,121
5.872,035	Efectele fondului de rezervă	5.929,697	5.929,736
611,057	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	643,205	663,538
438,980	Imobile	62,280	461,475
102.355,018	Mobilier și Mașini de Imprimerie	104.881,134	104.694,834
21.463,177	Cheltuieli de Administrațiune	7.090,411	14.128,433
388.114,997	Depozite libere	22.410,896	24.733,461
	Conturi curente	403.673,164	405.132,073
	Conturi de valori		
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
22.697,129	Fond de rezervă	24.574,391	24.574,391
3.343,012	Fondul amortis. imob. și material	3.603,940	3.603,940
238.270,970	Bilete de Bancă în circulațiune	257.887,300	259.461,500
713,284	Dobânzi și beneficii diverse	726,251	794,408
102.355,018	Depozite de retras	104.881,134	104.694,834
8.735,584	Conturi curente		
388.114,997	Scomptul 5%	403.673,016	405.132,073
	* Dobânda 5 1/2%		

Dela „Tipografia și Librăria”
A. MUREȘIANU, Brașov
se pot procura următoarele cărți

(La cărțile aici înscrise este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandație.)

Scrieri economice.

„Cultura și îngrijirea grâului”, de I. F. Negruțiu. Prețul 14 b. (plus porto 5 b. România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: „Sărac în țară săracă”. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Fărăstrău și la Seminarul Nifon Metropolitan din București. — Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. **Agrologia**, sên Agricultura generală, 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corône.

Vol. II. **Fitotehnia**, sên cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. —

Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea din anul 1899. Costă 8 corône.

Vol. III. **Zootehnia**, sên Cultura generală și specială a vitelor coraute, dimpreună cu lănară și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corône

Vol. IV. **Economia Rurală**, sên organizațiunea și administrarea moșilor mari și mici. Costă 8 corône.

Manual de Agricultură rațională vol V. **Ippologia** sên zootehnia specială a căilor de George Maior. Prețul 3 cor. plus 30 bani porto.

Manual de Agricultură rațională vol VI. cuprinzând creșterea, îngășarea și utilizarea **Porcilor** sên Zootehnia lor specială de George Maior. Prețul 5 cor. plus 30 bani porto.

Aviz!

Subscrisul am onoarea a aduce la cunoștința Onor. public că mi-am deschis

Cancelaria advocațională
in Zernești (Zernest),

Strada principală, în apropiere de judecătoria cercuală. Cu stimă

Dr. Ilariu Hoadrea,
advocat.

Celce dorește a avea
Răchie
ieftină
FĂRĂ CĂZAN

acela să și procure dela

Radovan Popovits comerc. în **Ujvidék**
CARTEA.

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipulara vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 corône

Tot așa vând și materialul necesar cu praf cu tot

Prețul pentru 100 litre 8 corône.

Vând din mână liberă **o Vilă** dela băile din Borszék, constatătoare din 6 odăi, 2 bucătării și 2 cămări, un parc frumos.

Deak Ignác,

conducător la cărțile fundare
Sárkány com. Fagăraș.

(H. A. - 5.)

Prețurile cerealelor din piața Brașov
Din 8 Aprilie 1908

Măsura sau greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	h.
1 H. l.	Grâu cel mai frumos.	19	—
"	Grâu mijlociu	18	—
"	Grâu mai slab	17	—
"	Grâu amestecat	18	—
"	Săcară frumoasă.	14	—
"	Săcară mijlocie.	13	—
"	Orz frumos	8	—
"	Orz mijlociu.	7	—
"	Ovăș frumos.	6	40
"	Ovăș mijlociu	6	—
"	Cueuruz	9	—
"	Mălaiu (meiu)	16	—
"	Mazăre.	13	—
"	Lințe	26	—
"	Fasole.	10	—
"	Sămânță de in.	20	—
"	Sămânță de cânepă	15	—
"	Cartofi.	2	—
"	Măzărice.	—	—
1 kila	Carne de vită	1	16
"	Carne de porc.	1	20
"	Carne de cerbec.	—	—
100 kil.	Sân de vită proaspăt	40	—
"	Sân de vită topit.	62	—

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din

ȘCOALELE DE POMI

FRIEDRICH GASPARI Co., în Mediaș (Ardeal) oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: **vărat ci, ernatici, tufe de smeură, fragi, diferiți măracini pentru garduri. Coriferi, trandafiri etc.**

Catalog cu prețuri la cerere se trimite gratis.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui **MUSCHONG** din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat. fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Baia de la Buziaș renome în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, răcoimărilor și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin sponie.

Serviciu de încredere și consolențioz

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băgică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Mu-chong's Kohlen-säure-Werke und Mineralwasser Ver- andt in Buziasfürdö.

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** Inter. Telef. 18.

Se caută reprezentanți locali abili.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORENȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de servicii.

BILANȚURI

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori,
Coverte, în totă mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate.

Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvanier” cu numărul a 10 oleră se vînd la zaraful Demitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.